

MUZEUM ČESKÉHO RÁJE V TURNOVĚ

JIŘÍ
URBAN

RESERVED
6.3. - 30.3.2014

Jiří Urban (23. 3. 1954)

1969 - 1973 vyučen zlatník-klenotník

1976 - 78 ukončil středoškolské vzdělání

1986 získal titul Mistr uměleckých řemesel

Brzy po vyučení v oboru zlatník-klenotník přešel v turnovském Družstvu umělecké výroby Granát do vývojového oddělení, kde měl možnost rozvíjet svou invenci při vzorování nových šperků a učit se zlatnickým finesám od zkušenějších kolegů. Koncem 80. let pak vývojové oddělení vedl. Přitom zkoušel vlastní tvorbu a poprvé prezentoval své šperky na populární výstavě Bertramka v roce 1985. Při šperkařských sympoziích, která DUV Granát od r. 1984 pořádal, prováděl návrhy prof. Jozefa Soukupa a mohl konfrontovat vlastní tvorbu s přístupem dalších výtvarníků. Byl jeden z prvních v Čechách, kdo vyzkoušeli šperkařské využití titanu. Navrhl a realizoval v DUV Granát v roce 1990 pacifikál pro papeže Jana Pavla II. a téhož roku založil se společníky firmu Routa Solitér Granát. V ní po odchodu z družstva zužitkoval zkušenosti designéra pro sériovou granátovou výrobu a sám získal víc prostoru pro vlastní výtvarnou činnost a objevuje šířku technických možností odlévání. Jako zdatného a invenčního zlatníka jej přizval k realizaci žezla pro Fakultu umění a designu Západočeské univerzity v Plzni profesor Vratislav K. Novák (2009-10). Zkouší také s podporou ak. malíře Zdeňka Rybky malovat, ale hlavní těžiště jeho tvorby zůstává ve šperku, a to nejen čistě autorského. V roce 1996 vytvořil soubor granátových šperků pro anglickou královnu Alžbětu II., ve kterém použil klasické schéma velké šperkové soupravy. Důležitými podněty pro jeho umělecký vývoj byla v této době setkání s desítkami významných evropských šperkařů v rámci mezinárodních sympozií, která mezi lety 2000 - 10 našla v novorenesanční vile Šárka, sídle RSG, své útočiště. To jsou i léta domácích a zahraničních výstav, cest a tvůrčích pobytů v cizině - ve Španělsku, USA, Portugalsku, Slovensku, Číně a Koreji. Urban se časem dopracoval k osobitému stylu využívajícímu často výborně zvládnutou techniku lití do modelovaného vosku s charakteristickou texturou kovu.

V jeho špercích a objektech stále patří důležité místo drahým kamenům, přibýly akcenty barevných pigmentů nebo plátkového zlata. Zásadní přelom v jeho profesním životě znamenala zakázka na zhotovení kopie císařské koruny Svaté říše římské v letech 2008-9, dnes umístěné v expozici hradu Karlštejna. Byla to výzva, která nepřichází víckrát za život a jeden z důvodů k rozhodnutí opustit firmu, kterou kdysi spoluzakládal. Úspěšné zvládnutí tohoto úkolu (ve spolupráci s M. a B. Cepkovými) a jeho medializace přinesly v roce 2010 další zakázku podobného rozměru, kopii Svatováclavské koruny. Snad ještě více než složitá práce a řešení technických obtíží jej oslovil duchovní rozměr korunovačních klenotů, obestřených středověkou spiritualitou a mystikou. Připravenější řemeslně a s ještě větší pokorou uměleckou pak přistoupil ke kopii parléřovské monstrance ze Sedlce u Kutné Hory (s J. Jarošem) v letech 2011-12 a zcela poslední realizaci, kopii říšského jablka, kterou v roce 2013 zkompletoval kopie českých korunovačních klenotů (žezlo provedli opět B. a M. Cepkovi). Zcela pohlcen touto prací nalézá odpočinek od zlatnického řemesla nejčastěji v malbě. Jeho vlastní šperkařská tvorba se tak v posledních letech odehrává v mezích dříve vyzkoušených výtvarných postupů, ale bezpochyby i v ní se ještě od Jiřího Urbana dočkáme další etapy, nových nápadů a příjemných překvapení.

PhDr. Miroslav Cogan

Muzeum Českého ráje v Turnově

Ilustrace:

Prsten, stříbro, růžový zirkon, lapis-lazuli, 2005

Brož, stříbro, studený smalt, plátkové zlato, 2005

Detail soupravy šperků pro anglickou královnu Alžbětu II, zlato, české granáty, 1996

Kopie císařské koruny Svaté říše římské, zlacené stříbro, email, perly, skleněné kameny, 2008-9

Zadní strana: kopie monstrance ze Sedlce u Kutné Hory, zlacené stříbro, 2011-12

Účast na šperkařských sympozii:

- 1984,1986, 1989 Šperk a drahokam DUV Granát Turnov
1995 Šperk a drahokam SUPŠ Turnov
1997 Smržovka, fa. Vladimír Hejral
2000 -2010 Šperk a drahokam, RSG, Vila Šárka Turnov (účastník i spolupořadatel)
2002 Umenie v kúpeľoch, Liečebný dom Helios, Štrbské Pleso (Sk)
2003 I. travelling symposium Vitoria/Gasteiz (E), Peter's Valley Craft Center, NJ (USA)
2005 III. travelling symposium Museu do Ouro, Travassos (P)
2007 V. Travelling symposium, Arsenal, Vilafranca del Penedés (E)

Samostatné výstavy

- 1989,1990 Galerie města Mladé Boleslavi
1991 Stará lékáreň, Piešťany, Muzeum a Pojizerská galerie, Semily
1995 Muzeum a Pojizerská galerie, Semily, Galerie zámek Sokolov , Galerie Zlatý klíč, Karlovy Vary, Muzeum Českého ráje, Turnov (se Z. Rybkou)
1996 Muzeum Českého ráje, Turnov, Okresní archiv, Semily
1997 Královská mincovna, Jáchymov, Městské muzeum, Aš
1998 Lobkoviczký zámek, Nelahozeves (se Z. Rybkou a T. Procházkou), Městské muzeum, Mělník
2000 Muzeum a Pojizerská galerie, Semily
2003 Muzeum Českého ráje, Turnov

Účast na kolektivních výstavách (výběr)

- 1988 Mezinárodní výstava bižuterie, MSB a výstaviště Jablonec nad Nisou
1996 Český granát ve šperku, Moravská galerie Brno
1997 Dny české kultury, Kodaň (Dk)
1997 Dny evropského kulturního dědictví, Královská mincovna Jáchymov
1998 Bijoux de Bohême, Europalia CR, KBC Galerie, Brusel (B)
1999 Ten Days x Ten Years, Wagner's Gallery St. Louis a další univerzitní galerie, USA
1999 Eros. Moderní český šperk, Galerie U Prstenu, Galerie Kotelna, Praha
2004 Dny české kultury Beauchamp (F)
2005 Paradiesfrüchte, Villa Bengel, Idar-Oberstein, Goldschmiedehaus Hanau
2005 International Art Festival, Seoul Jižní Korea
2006 International Art Festival , Charbin, Čína

Zastoupen ve sbírkách UPM v Praze, MG v Brně, SM v Liberci, MČR v Turnově a soukromých sběratelů

Zápůjčkami ze svých sbírek k uskutečnění této výstavy laskavě přispěli:

Národní památkový ústav, státní hrad Karlštejn,
Římskokatolická farnost Kutná Hora-Sedlec,
Biskupství litoměřické,

Římskokatolická farnost arciděkanství Liberec
Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze a soukromí sběratelé.

Koncepce výstavy a tisku: PhDr. Miroslav Cogan a Jiří Urban

Muzeum Českého ráje v Turnově 2014

